

Forbedrede avlsværdital for temperament

Jakob Lykke Voergaard, Ida Hansson, Terhi Vahlsten

Over de seneste tre år er beregningen af avlsværdier flyttet til den nye "single-step"-metode. Indtil nu er otte egenskaber flyttet, og nu gælder det temperament. Fra november beregnes temperament for første gang med single-step-metoden. Generelt giver den nye model små ændringer i temperament-indekset, men enkelte dyr kan opleve større ændringer. Den nye metode giver forbedringer sammenlignet med den gamle "two-step"-model. Mere information omkring single step modellen kan læses i artiklen "Ny metode til beregning af avlsværdital for malkeracerne" på NAVs hjemmeside.

Indeks for **temperament** beskriver koens genetiske niveau for temperament. Indekset er baseret på kvægbrugerens vurdering af den enkelte kos temperament i forhold til andre køer i besætningen. Indekset er inkluderet i NTM.

Race tendenser

For Holstein er der en svagt positiv tendens for temperament, hvilket betyder, at yngre dyr vil have et lidt bedre temperament end ældre dyr. Yngre dyr stinger en lille smule i temperament, mens ældre dyr vil opleve et fald i deres temperament-indeks. For RDC og Jersey er ændringen i temperament stabil over tid, og temperament-niveauet stiger en smule med den nye model. For alle racer er sammenhængen mellem den gamle og den nye model høj, hvilket betyder, at rerangering blandt dyr født samme år er minimale.

Høj stabilitet for de afprøvet tyre

Alle racer viser god stabilitet ved de afprøvet tyre, og kun små rerangeringer mellem tyre født samme år. Holstein har en lille positiv tendens, mens Jersey og RDC har en lille stigning i temperament-indekset. RDC har den højeste sammenhæng mellem de to metoder. For RDC tyre født efter 2009, ændrer 85 procent sig med højst tre indeksheder, mens det gælder for 70 procent af Holstein og Jersey tyrene. Fem procent af RDC-tyrene ændrer sig med mere end fem enheder, mens lidt over 10 procent af Holstein og Jersey gør det samme.

Genomiske tyre ligner de afprøvet tyre

De genomiske tyre følger samme mønster som de afprøvet tyre. Holstein har en lille positiv tendens, mens RDC og Jersey har en lille stigning i niveauet for temperament indekset. Det lille antal Jersey tyre per år gør tendensen mindre tydelig. RDC er mest stabil, med 75 procent af tyrene der ændrer sig med højst tre enheder, mod ca. 65 procent for Holstein og Jersey. Lidt over 5 procent af RDC-tyrene ændrer sig med mere end fem enheder, mens ca. 15 procent af Holstein og Jersey gør det samme.

Ikke-genotyped hundyr er mest stabile

Ikke-genotyped hundyr viser størst stabilitet, hvilket også var tilfældet for de andre egenskaber som er flyttet til single-step-metoden. For Holstein er tendensen blevet mere positiv, så unge dyr bliver lidt bedre end de ældre dyr. For RDC og Jersey er tendensen og niveauet uændret. For alle racer ændrer ca. 90 procent af dyrene sig med højst tre enheder, og kun 1-2 procent ændrer sig med mere end fem enheder.

Mindre ændringer for genotyped hundyr

Genotyped Holstein hundyr har lige som de ikke-genotyped hundyr en positiv tendens. For både RDC og Jersey er tendensen uændret mens indeks niveauet er steget lidt (0-1 enhed). RDC er mest stabil, og 75 procent af dyrene ændrer sig med højst tre enheder, mod 65 procent for Jersey og 70 procent for Holstein. Kun 7 procent af RDC dyrene ændrer sig med mere end fem enheder, mens tallet er ca. 11 procent for Jersey og Holstein. De fleste dyr, der ændrer sig med mere end fem enheder, får en stigning i temperament indekset.

Meget lille effekt på NTM

Temperament har den laveste vægt i NTM for alle racer: 0,04 for Holstein og 0,03 for RDC og Jersey. Ændringen i temperament pga. den nye beregningsmetode vil derfor kun have meget lille indflydelse på NTM i november runden. De fleste dyr får små ændringer, men enkelte dyr kan ændre sig med 15 enheder eller mere. En ændring på 15 indeks enheder i temperament betyder kun 0,6 NTM-enheder for Holstein og 0,45 for RDC og Jersey.